

VERSLAG VAN DE
IEN DALES LEERSTOEL

De overheid als arbeidsorganisatie
2013

Prof. dr. mr. R. Nieuwenkamp
Prof. mr. A. de Becker
Amsterdam, 1 maart 2014

Inleiding

De Ien Dales Leerstoel is ondergebracht bij de Universiteit van Amsterdam. De bijzonder hoogleraren prof. dr. mr. R. Nieuwenkamp en prof. mr. A. de Becker zijn per 1 augustus 2010 in dienst getreden van de Stichting Ien Dales Leerstoel. Beide zijn benoemd voor een periode van vijf jaar.

Beide hoogleraren hebben een eigen onderzoeksgebied en geven van daaruit invulling aan de leeropdracht van de leerstoel. Met name op het terrein van de platformfunctie hebben beide hoogleraren diverse gezamenlijke activiteiten verricht.

Dit verslag geeft inzicht in de activiteiten die in 2013 door beide hoogleraren gezamenlijk en afzonderlijk zijn verricht in het kader van de Ien Dales Leerstoel.

Het vak

Het vak “De overheid als arbeidsorganisatie” wordt als keuzevak gegeven in het kader van de Masteropleiding Arbeidsrecht van de leerstoelgroep Arbeidsrecht.

Het vak “De overheid als arbeidsorganisatie” concentreert zich op de politiek/bestuurlijke omgeving waarin de ambtenaar moet functioneren en heeft een sterk vergelijkende invalshoek.

Daarnaast wordt het vak “The State as Employer” als keuzevak gegeven in de internationale en Europese master Labour Law van de leerstoelgroep arbeidsrecht.

Het vak “The State as Employer” concentreert zich op de rechtsvergelijkende aspecten van het ambtenarenrecht met een specifieke focus op enerzijds de politiek-ambtelijke verhoudingen en anderzijds op de Europeesrechtelijke invloed op het nationale ambtenarenrecht.

Indeling werkzaamheden

De werkzaamheden van de hoogleraren zijn ingericht conform de doelstellingen van de leerstoel en hebben betrekking op onderwijs, onderzoek en de platformfunctie:

- Onderwijs;
- Het bevorderen van wetenschappelijk onderzoek;
- Het aangaan van samenwerkingsverbanden;
- Het instellen van, dan wel medewerken aan studiecmissies;
- Overige activiteiten die aan de doelstelling beantwoorden en de platformfunctie van de leerstoel.

Colleges: het keuzevak - “De overheid als arbeidsorganisatie 2012-2013”

Inhoudelijke thema's en onderzoek

De planning omvat eigen onderzoek en het uitbreiden van de onderzoekerkequipe via onderzoeksprojecten. Door prof. de Becker worden hieraan toegevoegd (internationale) rechtsvergelijkende modellen en de invloed van het EU-recht op de rol die de overheid als arbeidsorganisatie speelt. Door prof. Nieuwenkamp wordt hieraan toegevoegd onderzoek (door middel van interviews) naar het spanningsveld tussen politieke organisatiewensen en ambtelijke organisatie en gesprekken met relevante actoren over de vraag "waar lig je wakker van als het gaat om de overheid als arbeidsorganisatie?". En "wat is er nodig om dapper te kunnen zijn": "Speaking truth to power" (met een link naar de ambtelijke rechtspositie). Deze publicatie is eind 2013 verschenen.

In het kader van het ontwikkelen van de kennisfunctie en het netwerk onderhoudt de leerstoel contacten met verschillende universitaire instellingen:

- de leerstoelgroep Arbeidsrecht en sociale zekerheidsrecht van de UvA
- de Stichting Albeda Leerstoel van de Universiteit Leiden
- de Stichting Leerstoel Comparative public sector en civil service reform van de Universiteit Leiden
- kenniscentrum CAOP
- het Amsterdams Instituut voor Arbeidsstudies (AIAS)
- het Bureau Integriteitsbevordering Openbare Sector (BIOS)
- de Algemene Bestuursdienst
- de Academie voor Wetgeving en de Europese Academie voor Wetgeving
- de Campus Den Haag van de Universiteit Leiden
- de Nederlandse vereniging voor Ambtenaar en Recht

De samenwerking met internationale instituten wordt geïntensiveerd. Op dit ogenblik is er voornamelijk samenwerking met de LUISS universiteit van Rome (Italië) en met Université de Neuchatel (Zwitserland).

Er ligt op dit ogenblik samen met de LUISS universiteit een ontwerp van projectaanvraag bij de Europese Commissie. De bedoeling is een rechtsvergelijkend onderzoek naar werknemersvertegenwoordiging in de publieke sector te voeren. De trekkende partners zouden LUISS, Universiteit Hasselt en het CAOP (samen met de leerstoelen) worden. Daarnaast ligt een expertmeeting met deelnemers uit verscheidene Europese landen over de huidige hervormingen in de publieke sector vast op 4 oktober 2014. Deze expertmeeting wordt georganiseerd door de Université de Neuchatel.

Overige activiteiten- platformfunctie:

Het betreft de medewerking aan verschillende bijeenkomsten die worden georganiseerd met het CAOP en het leveren van een bijdrage aan overige bijeenkomsten en interviews.

1. Verslag Prof. dr. mr. R. Nieuwenkamp

De overheid als arbeidsorganisatie – *Politiek en ambtenarij*.

Onderwijs

Het Keuzevak Overheid als Arbeidsorganisatie, waarin de actualiteit een grote rol speelt, behandelt de volgende thema's:

- Algemene introductie en constitutionele context, o.a. politiek primaat, ambtelijke loyaliteit.
- Politiek-ambtelijke verhoudingen.
- Bijzondere positie ambtenaren (ambtelijke status, vrijheid van meningsuiting).
- Integriteit (o.a. klokkenluiders, ambtelijke en bestuurlijke corruptie, gedragscodes).

Dagvoorzitter / inleidingen

17 januari - Dagvoorzitter Ronde Tafel Strategisch Personeelsmanagement en arbeidsmarktontwikkeling Gemeente Amsterdam.

17 februari - Inleiding Directeurensessie, managementleergang, Gemeente Amsterdam.

26 april - Masterclass Wat is er nodig om dapper te zijn? Gespreksleider en 'master'.

28 juni - Voorzitter en inleider Brainstorm Politiek Ambtelijke Verhoudingen.

30 oktober - Voorzitter Brainstorm Integriteit in tijden van bezuinigingen.

16 november - Gastcollege bestuurskunde Erasmus Universiteit Rotterdam.

20 november - Inleiding Netwerk academie, PBLQ voor provincie en gemeente ambtenaren.

Onderzoek en publicatie

Onderzoek naar politiek ambtelijke verhoudingen is in 2013 afgerond.

Eind 2013 is de publicatie 'Schaduwpolitici, bontkragen en blokkendozen' verschenen, als weerslag van het onderzoek naar politiek ambtelijke verhoudingen.

Artikelen

Jaarboek integriteit, Dales had gelijk én ongelijk, 2012.

2. Verslag Prof. mr. A. de Becker

De overheid als arbeidsorganisatie – *De rol van de EU*.

Onderwijs

Het Keuzevak Overheid als Arbeidsorganisatie, waarin de actualiteit een grote rol speelt, behandelt de volgende thema's:

- Algemene introductie en constitutionele context, o.a. politiek primaat, ambtelijke loyaliteit.
- Politiek-ambtelijke verhoudingen.
- Bijzondere positie ambtenaren (ambtelijke status, vrijheid van meningsuiting).
- Integriteit (o.a. klokkenluiders, ambtelijke en bestuurlijke corruptie, gedragscodes).

Publicaties

W. APPELS, A. DE BECKER, F. FRANCEUS and M. VAN SANDE, *Statutenzakboekje overheidspersoneel 2013*, Mechelen, Kluwer, 2012, 1035p.

A. DE BECKER, "Lokale samenwerkingsverbanden inzake personeelsbeheer" in S. LIERMAN, *Actualia gemeenterecht – themis*, Brugge, die Keure, 2013, 15-27.

J. GORUS, A. DE BECKER, J. DEBIEVRE en F. EGGERMONT, *Inleiding tot het recht*, Mechelen, Kluwer, 2013, 420p.

A. DE BECKER, "De weigerambtenaren – een internationale vergelijking" in R. BEKKER (ed.), *Staat van de ambtelijke dienst 2013*, Den Haag, CAOP, 2014, 265-272.

A. DE BECKER en R. JANVIER (eds.), *Geannoteerd wetboek rechtspositie personeel bij de lokale besturen*, Brugge, die Keure, 2014, +/-1250p, in press.

Inleidingen

Geselecteerde spreker op het World Congress for Constitutional Law op 17 juni 2014 over de impact van de financiële crisis op het werken in de publieke sector in Portugal, Spanje, België en Nederland.

Gastcolleges aan de Università degli studi di Cassino over het werken in de publieke sector in België en Nederland (in vergelijking met Italië) op 8 en 15 april 2014.

Gastcollege aan het Kellogg College van Oxford University op 12 maart 2014 over het moeilijke evenwicht tussen de religieuze vrijheid van ambtenaren en de neutraliteit van de staat.

Gastcolleges over ambtenarenrecht aan de masterstudenten rechten van de KU Leuven op 2 en 9 december 2013.

Spreker op de bijeenkomst "The Idea of Labour Law" van het Hugo Sinzheimer Instituut en de Vrije Universiteit van Amsterdam over "The personal contract nexus" te Amsterdam op 11 september 2013.

Invited Speaker op de eerste Labour Law Research Network - conferentie in Barcelona (Universidad Pompeu Fabra) op 14 en 15 juni 2013.

Spreker op de conferentie "Tucht en deontologie" over "tuchtrecht bij ambtenaren" georganiseerd te Brussel op 11 april 2013.

Begeleiding

Lid van de doctoraatscommissie van mevrouw Inger De Wilde (Universiteit Antwerpen) die een proefschrift voorbereidt over flexicurity in de publieke sector.

Promotor van mevrouw Karen Deckers (Universiteit Hasselt) die een proefschrift voorbereidt over het concept "openbare dienst- dienst van algemeen belang".

Promotor van mevrouw Elisabeth Aerts (Universiteit Hasselt) die rechtsvergelijkend onderzoek verricht naar de collectieve arbeidsverhoudingen in de publieke sector. Dit project wordt gefinancierd door het FWO en vergelijkt de Belgische casus met de Deense, de Nederlandse en de Franse.

Co-promotor van mevrouw Sofie Hennau (Universiteit Hasselt) die een proefschrift voorbereidt over de gemeentelijke bestuurlijke organisatie.

Studieverblijf

Maart – April 2014: onderzoeksverblijf aan de Università degli studi di Cassino in Italië.

3. Gezamenlijke activiteiten - Platformfunctie Ien Dales Leerstoel

Brainstorms 2013

In de brainstorms van 2013 is ervoor gekozen om meer inzicht te krijgen in de praktijk rondom thema's die als uitkomst van de gesprekken in 2011 en 2012 hoog op de agenda van de toekomst van de arbeidsverhoudingen bij de overheid zijn geplaatst. Mede in verband met het Regeerakkoord van het Kabinet Rutte II is ervoor gekozen de thematiek in brede zin te behandelen:

- Integriteit in tijden van bezuinigingen. Voorbereid door de Ien Dales Leerstoel.
- Politiek ambtelijke verhoudingen. Voorbereid door de Albeda Leerstoel in samenwerking met de Ien Dales Leerstoel en de leerstoel *Comparative Public sector en civil service reform*.

Er is een bijdrage geleverd aan de volgende bijeenkomsten:

IDL - BZK | Brainstorm 'Borgen van ambtelijk vakmanschap'

IDL - SAL |Juridische brainstorm 'Ambtelijke arbeidsvoorwaarden onder Rutte II: juridisch haalbaar?'

IDL - SAL - BIOS| Besloten reflectie op voorstel Heijnen ‘Integriteitsrecherche’

IDL | Brainstorm ‘Ambtenaren en sociale media

BZK – CAOP | Diner pensant ‘Nieuwe arbeidsverhoudingen’
BZK, Roel Nieuwenkamp

BZK – IDL – Borgen ambtelijk vakmanschap – vervolg over code en HRM / leertraject

Symposium Leerstoelen, Speaking truth to power
mede ter gelegenheid overdracht voorzitterschap

Symposium Strategisch Personeelsbeleid

Jaarcongres

Op 10 2013 is het openbare Jaarcongres Leerstoelen gehouden met als centraal thema: “Na 1 jaar Rutte II” – het regeerakkoord en de kansen voor arbeidsverhoudingen in de publieke sector”.

===